

MATHISTORIA sid 14
Från caesarsallad till biff
Rydberg – här föddes åtta
klassiska maträtter.

HÄSSELBY sid 7
På musikslottet Hesselby
slott går historia och ljuva
toner hand i hand.

*”Jag har slutat längta efter ett glas
vin i en bar. Jag bryr mig bara om
att parkerna öppnar.”* DANIEL BJÖRK sid 6

KIRUNA sid 18
Stadens träkyrka har med
rätta utnämnts till Sveriges
vackraste byggnad.

SvD RESOR

AVSKILDHET MED NJUTNING

*Designade skogskojar och
ekosviter bredvid fåren – följ med
till hotellen vid vägs ände. Sid 8*

FENOMEN AVSKILDA HOTELL

FOTO: JENNA PEFFLEY

Ett rum vid vägs ände

Av JAN EKHOLM

Från Lapplands ödemarker till Södermanlands jordbruk. Sverige är fullt av hotell på omöjliga ställen. SvD Resor har besökt några av dem.

FENOMEN AVSKILDA HOTELL

FOTO: JENNA PEFFLEY

Lindeborg Eco Retreats lada med sviter viljar på en grund av återvunnet skumglas och är byggd med virke från egna skogen.

På Arctic Gourmet Cabin lagar Johan Lagerlöf lokala specialiteter i världens minsta finkrog.

Som gäst på Lindeborg Eco Retreat bor man granne med 20 åsenfår som jobbar som gräsklippare.

VAD VORE DEN svenska hotellvärlden utan sina visionärer? Tanken slår mig strax efter att jag svängt in på den lilla avtagsvägen till Nykyrka, två mil utanför Nyköping. Där den slingrande vägen tar slut står Julia Lindeborg och välkomnar till vad hon kallar familjens livsprojekt, Lindeborg Eco Retreat.

– Vi letade efter en hektar, men det råkade bli 74 hektar i stället, säger Julia Lindeborg och skrattar, som om 73 extra hektar inte spelar någon större roll när man funnit sin dröm.

Lindeborg Eco Retreat tronar på en liten höjd, omgivet av skog och fält och med milsvind utsikt över Hallbosjön. 2012 var detta en anläggning i förfall där inget hänt på 50 år. Men storstadsparet Julia och Carl, en yogainstruktör respektive organisationsutvecklare med en plan om att göra världen till en bättre plats för de två barnens skull, såg potentialen.

Idag är Lindeborg Eco Retreat en levande ekologisk gård som, förutom att odla spannmål åt Saltå kvarn och grödor till den egna restaurangen, arrangerar konferenser och yogaretreats. Eller så kan man, som jag, boka en "solocation" och enbart ägna sig åt lyxig återhämtning. Där lyxen kommer i form av avskildhet.

Jag bor i en av ekosviterna i den nybyggda Ekolandan; ritad av White arkitekter och byggd med noga

utvalt virke från den egna skogen. Mina 35 minimalistiska kvadratmeter, där inte ens tavlor får störa de naturliga materialen, är som gjorda för en Anders Tegnell-godkänd weekend med egen ingång, egen uteplats och eget Gaggenaukök. Mina närmsta grannar, ett tjugotal åsenfår, har däremot en påtagligt nonchalant inställning till social distansering där de ligger tätt ihop på sin gräsplätt och tittar förstrött på mig.

– Åsenfåren är våra gräsklippare. Tidigare hade vi även grisar som hjälpte oss att böka upp lerjorden i grönsakslanden, men de hade en benägenhet att rymma. Det räcker med får, hönor och bin, säger Julia och erkänner att hon och Carl helt saknade erfarenhet av att driva gård när de flyttade hit.

– Många tror att vi kommer från lantbrukarfamiljer, men vi fick vår grundkurs när vi åkte till Nya Zeeland och praktiserade på en permakulturgård. Därefter har vi lärt oss efter hand, berättar hon och tillägger att den första tiden var tuff.

– Men vi har aldrig, ens för en sekund, ångrat att vi tog steget och tänkt att nu flyttar vi tillbaka till Stockholm.

Vi tar en promenad på de vidsträckta ägorna och nej, jag skulle nog inte heller flytta tillbaka till stan om jag tagit steget hit, även om det innebar att

FENOMEN AVSKILDA HOTELL

*Staffan Michel-
sons projekt
Bergaliv land-
skapshotell i
Orbaden tron-
nar högt upp
i en gammal
slalombacke.*

*Frukost på
Bergaliv land-
skapshotell,
med milsväld
utsikt över
Ljusnan.*

FENOMEN AVSKILDA HOTELL

En helg i avskildhet. Ekosviterna på Lindeborg Eco Retreat har egen ingång, egen uteplats och eget kök.

FOTO: JENNA PEFFLEY

Två bord och ett öppet kök är allt som ryms i Arctic Gourmet Cabins restaurang på nio kvadrater.

jaga grisar med ett spädbarn på armen, försöka förstå hur man faller träd med en arbetshäst och flytta tolv ton lera med en skottkärra. Julia visar grönsakslanden där det snart kommer att växa ett hundratal olika grödor och det nybyggda orangeriet där man i sommar kommer att erbjuda restaurangkvällar i samarbete med Fredrik Johnsson, känd från enstjärniga restaurangen Volt.

Vi tar även en sväng förbi den bullrande biokolpannan där biomassa från skogen används för att producera värme. Ju mer byggnaderna värms upp, desto mindre koldioxid i atmosfären. De styrande i Nyköping förstod ingenting när Julia och Carl försökte förklara den tyska uppfinningen som de är först i Sverige med att använda. Och ärligt talat, det gör inte jag heller.

– Alla hotell pratar om miljö och planterar träd. Det vi gör är mer konkret. Vi strävar efter att gå bortom hållbarhet och erbjuda en vistelse som är klimatpositiv. Det är vi ganska ensamma om, säger Julia.

Lindeborgs kombination av gårdshotell, modern design och ett utpräglat miljötänk hade vi inte kunnat finna i Sverige för, säg, tjugo år sedan. Men precis som att den svenska matrevolutionen sett till att vi har ett helt annat restaurangutbud idag, har den svenska hotellbranschen genomgått samma slags förändring och är numera full av modiga entreprenörer som vågar förverkliga sin dröm, fullt ut och fulländat på "omöjliga" platser.

Advokat Staffan Michelson är en annan av dessa visionärer. Han är just nu i färd med att utveckla Bergaliv landskapshotell högt uppe på ett berg i Orbaden, i sina förfäders Hälsingland. Tanken är att skapa en plats där gästerna påminns om att vi alla är

FENOMEN AVSKILDA HOTELL

Snart växer ett hundratal olika grödor på Lindeborg Eco Retreats vid sträckta ägor.

Julia och Carl Lindeborg med barnen Leopold och Cornelia.

”

De 20 åsenfären har en påtagligt nonchalant inställning till social distansering.

en produkt av naturen. Det första av fyra planerade retreatus, Lofthuset, ser ut som designversionen av barndomens drömkoja: ett tio meter högt möte mellan japansk minimalism och skandinavisk form – samt en utsikt över Ljusnans dalgång man aldrig glömmer.

Men de vassaste innovatörerna hittar vi längre norrut. Som sommelier Patrik Strömstens gastrohotell Niehku Mountain Villa, byggt över ruinen av ett ångloksstall vid Riksgränsen. Eller Gunhild Stensmyr, med ett långt förflutet i Skånes konstvärld, som bestämt sig för att förvandla barndomsbyn Risudden i Tornedalen till internationell kulturdestination med konsthotellet Arthotel och en konsthall. Mest omtalat är dock Harads, den lilla orten i Norrbotten med 501 invånare och två världsberömda bopenderna: det arkitektritade trädhotellet Treehotel och det flytande spahotellet Arctic Bath.

– Det är väl nånting med luften här uppe som gör oss kreativa, tror Johan Lagerlöf.

Och han borde veta. I början av 00-talet arbetade Johan Lagerlöf som kock på Ice Hotel i Jukkasjärvi och tillsammans med hustrun Malin, sommelier på samma hotell, sökte han ett boende en bit bort från "stressen". Valet föll på Kaalasjärvi, en liten by med 43 invånare mitt ute i ett kompakt, lappländskt ingensstans.

Bara en dåre skulle få för sig att öppna ett ambitiöst gourmetboende här. Men trött på att aldrig träffa gästerna som njöt av hans mat på Ice Hotel byggde han två friggebodar och en stuga på tomten och invigde Arctic Gourmet Cabin för fyra år sedan.

– Min fru Malin var skeptisk, men lät mig hållas: "jaja, han måste väl få försöka", var hennes inställning. Byborna däremot tyckte det var roligt med lite fart och fläkt, säger Johan.

Precis som så många andra gäster före mig konstaterar jag att Arctic Gourmet Cabin inte liknar något annat. Friggebodarna bjuder på fjällmys av det mest intima slaget; här ryms inte mer än en dubbelsäng och en minibar. Mellan dem ångar ett varmt utomhusbad och den obligatoriska bastun. Men det stora utropstecknet finns i stugan, allmänt kallad världens minsta finkrog med två bord, ett öppet kök och ett varmt värdskap fördelat på nio kvadratmeter.

– Här är jag aldrig längre bort än en meter från mina gäster, konstaterar Johan glatt och berättar att marknadsföringen skött sig själv genom åren, mycket tack vare Instagram och nöjda gäster som spridit ryktet vidare.

– Vi har haft gäster från hela världen, och flera som återvänt fem-sex gånger. Vi har haft två bröllop och en som passade på att fria under norrskenet, berättar Johan som ständigt får frågan varför han inte bygger ut. Svaret är alltid: nej.

– Våra gäster kommer hit för att vara nära naturen och uppleva något annorlunda. Det ska vara som att bo hemma hos en svensk familj. Därför kommer jag aldrig att bygga fler stugor, förklarar Johan.

Som gäst uppskattar man det beslutet. Det saknas inte aktiviteter – i samarbete med lokala aktörer kan Johan och Malin ordna det mesta – men det man minns bäst efteråt är stillheten, det kompakta

Dukat för frukost utanför sviten på Lindeborg Eco Retreat, med ägg från egna hönsgräddorna.

FOTO: JENNA PEFFLEY

Bergaliv landskapshotell i Orbaden vill att vi ska lyssna till naturen, medan byggnaden är tyst.

mörkret och de lokala smakerna, lagade med stor finesse av Johan i det minimala kökshörnet.

I en tid när de stora hotellkedjorna varslar tusentals anställda är det förstås oundvikligt att fråga hur de allra minsta aktörerna ser på läget just nu.

– Vi hoppas på det bästa, men förbereder oss på det värsta, konstaterar Johan som närmast över en natt såg vårens alla bokningar gå upp i rök.

– Det känns mörkt nu, men vi håller tummarna för att gästerna återvänder i sommar. Under tiden gör vi sådant vi annars inte hinner.

Ungefär samma tongångar hörs från Julia Lindeborg. Vårens konferenser avbokades blixtnabbt och nu står hoppet till sommaren då man i första hand vänder sig till privatpersoner.

– Just det vi erbjuder är som mest relevant nu – avskildhet. Det gör att jag trots allt ser hoppfullt på framtiden.

BO

Lindeborgs Eco Retreat (Nyköping). Stor ekologisk gård som erbjuder allt från yogaretreats till plantbaserade middagar. Men mest lockar avskildheten. I de vackra ekosviterna rör man om sig själv med eget kök, egen uteplats och magisk sjöutsikt. lindeborgs.com

Arctic Gourmet Cabin (Kaalasjärvi). En närmast unikt intim upplevelse i lappländsk ödemark där boendet består av två minimala friggebodar och gourmetrestaurangen ryms i en stuga på nio kvadratmeter. Med rätta hyllat världen över. arcticgourmetcabin.com

Bergaliv Landskapshotell (Orbaden). Underbar avskildhet på hög höjd i en gigantisk koja där japansk minimalism möter skandinavisk form med utsikt över Ljusnans dalgång. Supé kan levereras på begäran och frukost väntar i kylan. bergaliv.se